

Studenti ze třetích zemí: Analýza vízových požadavků nigerijských studentů v České republice

Ivana LOVĚTÍNSKÁ¹

¹ *Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta sociálně ekonomická*

Abstrakt

Studium v zahraničí představuje pro studenty z celého světa výjimečnou příležitost získat akademické a profesní zkušenosti v odlišném kulturním prostředí. Tento článek se zaměřuje na analýzu imigračních politik a procesu získání víz v kontextu nigerijských studentů studujících v České republice. Přináší pohled na motivace a bariéry, kterým tito studenti čelí, a zkoumá klíčové etapy, jako je před-příjezdová fáze, vízový proces a vstup na české univerzity. Dále se zabývá historickým vývojem imigrační politiky v České republice od počátků 90. let až po současnost, zdůrazňuje změny v legislativě a přechod od liberálního přístupu k postupnému zvyšování kontroly i v oblasti studentů a vědeckých pracovníků z třetích zemí, jako znalostních pracovníků. Analýza také reflektuje výzvy spojené s jazykovými bariérami a adaptací na nové kulturní prostředí. Studie poskytuje pohled na rostoucí trend zájmu zahraničních studentů o české vysoké školy a klade důraz na významné faktory ovlivňující úspěch v procesu migrace, včetně ekonomických aspektů, administrativních požadavků a osobního rozvoje. Klade si v závěru otázku, zda je na rostoucí trend přijíždějících zahraničních studentů česká migrační politika strategicky připravena, když chybí klíčové analýzy dopadu znalostní migrace na českou ekonomiku.

Klíčová slova

Migrace, volný pohyb, politika, vízum, univerzitní vzdělání, studium

Úvod

Studium v zahraničí je příležitostí získat akademické a profesní zkušenosti v jiné zemi a tím zlepšit svou pozici na trhu práce, neboť zkušenosti ze zahraničí jsou ceněné mezi zaměstnavateli. Toto studium nabízí řadu výhod jako je poznání nové kultury, rozšíření jazykových znalostí, prohloubení profesních znalostí spoluprací s odborníky v dané oblasti a v neposlední řadě osobní rozvoj. Život v jiné zemi přiměje studenty vystoupit ze své komfortní zóny a rozvinuli tak svou odolnost, nezávislost, komunikační dovednosti a naučili se řešit problémy (Houser, 2023).

Motivů je mnohem více a pro studenty přijíždějící z třetích zemí je to i možnost získat lepší život v ekonomicky vyspělejší zemi nebo díky titulu ze zahraniční univerzity i lepší pracovní příležitosti na domácím trhu práce. Pozitivní dopad na kariérní příležitosti, vyjádřili téměř všichni zahraniční studenti v Austrálii, avšak měli tendenci zůstat v Austrálii poté, co získali registraci (forma vízové povinnosti) kariérního rozvoje (Dos Santos, 2021).

Ekonomové se snaží přijít, jaké faktory ovlivňují úspěšnost v procesu získání víz u studentů ale i znalostních pracovníků v oblasti vědy, technologií, inženýrství a matematiky (science, technology, engineering, and mathematics, STEM). Těch faktorů je opravdu mnoho a dost často jde i o štěstí nebo konkrétní otevřené státní vízové pobídky na konkrétní znalostní pozice či univerzitní programy (Prateek & Karun, 2019). Jihoafrická republika má imigrační politiku nastavenou tak, že víza jsou studentům vydávána co nejrychleji, za použití zjednodušených postupů a objektivních, předvídatelných a přiměřených požadavků a kritérií a bez nadměrné administrativní zátěže. Podobné deklarace nalezneme i u jiných států, avšak přijíždějící studenti mají značně rozdílné a velice nevyrovnané zkušenosti s tímto vízovým řízením (Lee et al., 2018).

Překážek ke vstupu na straně studentů je mnoho, zejména jde o nedostatek finančních zdrojů (Lu et al., 2023), avšak v historii nalezneme i četné příklady, kdy státy mohou přistupovat k přichozím studentům jako bezpečnostnímu riziku. Jde o hrozby jako je spiknutí inspirovaná cizinci, násilné chuligánství až obavy z terorismu, tak jak tomu bylo v případě studenta "Red Rudi" Rudi Dutschke (Karcher, 2023). Obecně lze shrnout tyto překážky na úrovni studenta ve fázích před odjezdem, po odjezdu a po ukončení studia a patří k nim jak administrativní, tak osobnostní překážky jako je např. reverzní kulturní šok (Khanal & Gaulee, 2019), naučit se jazyk hostitelské země, přizpůsobit se kulturním a společenským normám, vyrovnat se s osamělostí a steskem po domově, ale také válečný konflikt v domovské zemi (Ghundol & Muthanna, 2022).

Imigrační politiky zahrnují i studentská víza, která jsou obvykle jednorocní. Cílem těchto politik je přilákat potenciálně kvalifikovanou pracovní sílu a díky spotřebě, nákupu zboží a služeb, těchto dodatečných osob na národním trhu také umožnit pozitivní

poptávkové efekty čistých migračních šoků. V Německu se ukazuje, že imigrace, stejně jako obchod, zvětšuje celkový „ekonomický koláč“ (Maffei-Faccioli & Vella, 2021). Tyto ekonomické principy fungují jen tehdy, pokud je zachována svoboda pohybu, volný trh práce a soukromé vlastnictví, kdy se musíme rozhodnout, koho si pustíme na svůj soukromý pozemek, koho přijmeme na pracovní pozici apod. (Rothbard, 2006). Přičemž podobně se chová stát, který rozhoduje o tom, koho pustí „na svůj pozemek“.

Vývoj imigračních politik dokumentuje příklad Austrálie, kde v roce 1991 bylo 23 % populace narozena v zámoří, a kde se uplatňovaly politiky jako „bílá“ Austrálie, přes „prodej vzdělávacích služeb“ zahraničním studentům, až po velmi „silnou podporu“ azylové politiky pro uprchlíky, až po aktuálně „brzdící politiky“ a snahy přesvědčit veřejnost, že migrace je plně pod kontrolou státu a nehrozí žádná bezpečnostní rizika (Birrell, 1994).

V Evropě je vývoj imigrační politiky zaměřené na studenty třetích zemí ovlivněn nedávnými soudními spory k chybnému uplatňování tzv. Studentské směrnice, jejíž cílem je podpořit mobilitu těchto studentů za účelem vzdělávání a propagovat Evropu jako světové centrum excelence pro studium a odbornou přípravu (Kosińska, 2021). Instituce ovlivňují migrační trajektorie a univerzity patří mezi ty v poslední době hojně využívané. Příkladem je i tzv. postupná migrace, kdy imigranti z Afriky, či Asie získávají titul na evropské univerzitě (první univerzita) a připravují si půdu pro jejich postupnou migraci do finální destinace (druhá top univerzita) v EU či USA (Zijlstra, 2020).

Cílem této práce je zhodnotit před příjezdový imigrační proces a získání víz na příkladu nigerijských studentů. Zaměření bude na zkušenosti žadatelů s předpříjezdovou fází v kontextu imigrační politiky české republiky a tzv. Studentské směrnice EU (2016/801)¹.

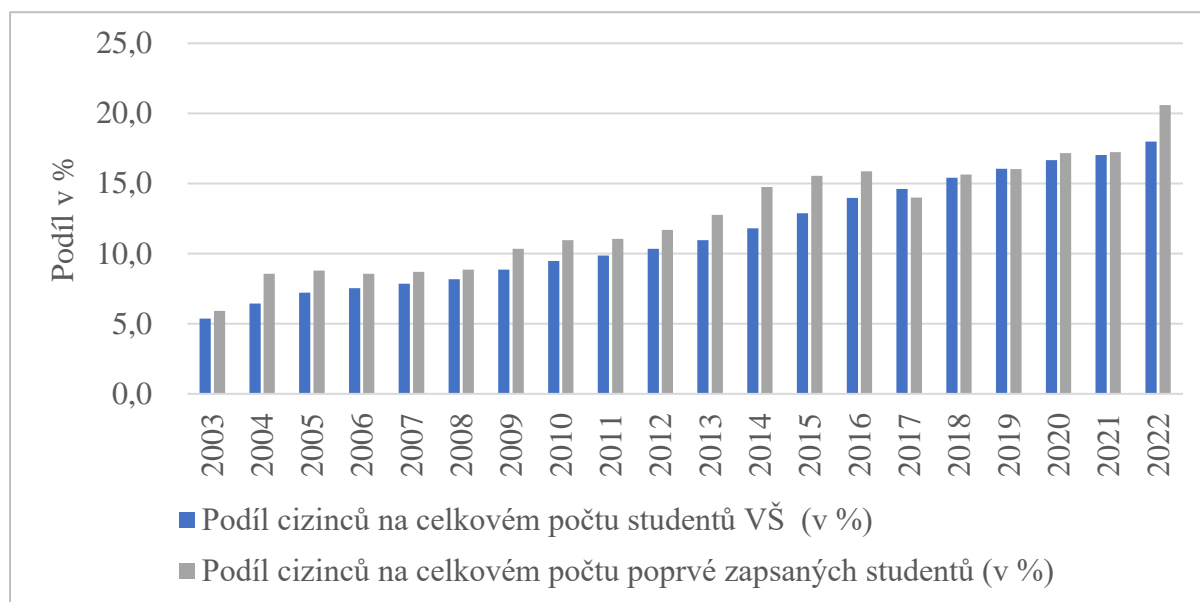
Zahraniční studenti v České republice

V současné době je možné sledovat globální trend zvyšujícího se množství studentů vyjíždějících za vzděláním do zahraničí. Zvýšený zájem zahraničních studentů o studium na vysokých školách v České republice potvrzuje i statistika zveřejněná Českým statistickým úřadem, kdy v roce 2003 zde studovalo ve všech typech studijních programů (bakalářských, magisterských a doktorských) v jak prezenční, tak v distanční formě 13 062 studentů, proti tomu je k roku 2022 evidováno 54 770 studentů (Tabulka 1). Procentuální podíl vysokoškolsky studujících cizinců oproti studentům celkem se zvýšil z 5,4 na 18 % (Český statistický úřad, 2023a).

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (přepracované znění), EP, CONSIL, 132 OJL

Tabulka 1: Podíly cizinců na celkovém počtu zapsaných a poprvé zapsaných studentů v ČR mezi lety 2003 a 2022

Zdroj dat: Vlastní zpracování na základě dat Českého statistického úřadu (2023a)

Mezi těmito studenty jsou i studenti z Nigerijské federativní republiky, v roce 2021 dle UNESCO v zahraničí studovalo 84 797 studentů, přičemž preferovanými státy byly Spojené království, Spojené státy americké a Kanada. (UNESCO Institute of Statistics, 2023). I v České republice je možné sledovat jejich nárůst, kdy v roce 2003 bylo registrováno 17 studentů, v roce 2021 247 a v roce 2022 pak celkem 357 (Český statistický úřad, 2023b).

Česká republika je cílem pro studium z mnoha různých důvodů, jedním z nich je vysoká kvalita univerzit a programů. České univerzity se umísťují v mezinárodně uznávaných žebříčkách (Quacquarelli Symonds Limited, 2024; Leiden University, 2023) a zároveň nabízí programy napříč všemi obory, s nízkými náklady na studium včetně možnosti získání celého spektra stipendií, dále i umístění České republiky v centru Evropy, bohatou historii a multikulturní prostředí (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2023). Studium zdarma se týká pouze programů akreditovaných v českém jazyce. Pro cizojazyčné programy si výši poplatků spojených se studiem a přijímacím řízením stanovuje každá univerzita sama dle Zákona o vysokých školách (č. 111/1998 Sb.)².

Materiály a metody

Cílem studie je prozkoumat bariéry, kterým nigerijští studenti čelí před příjezdem do České republiky. Úvodním záměrem případové studie bylo nabídnout širší literární rešerši v kontextu legislativních norem imigračního vízového řízení, za použití cíleného

²Zákon č. 111/1998 Sb. Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.

vyhledávání v databázi Web of Science (dále jen WoS). Pro zpracování jsme použili vyhledávání za pomoci klíčových slov nigerijští (niger*), studenti (stud*), Česká republika (Czech*) a slova charakterizující zahraniční studenty (abroad, foreign, international). Při omezení vyhledávání na kategorie odborných článků, či literárních rešerší a z oblasti ekonomie a politiky, však nebyl nalezen dostatečný počet relevantních publikací pro české prostředí. Proto byla zvolena metoda přehledová na základě průzkumu nejvíce citovaných klíčových publikací z citační databáze Scopus i se zaměřením na obecnou mobilitu nigerijských studentů.

V rámci legislativního procesu je zkoumán proces vízové povinnosti pro nigerijské studenty. Výsledky jsou analyzovány z pohledu záměru imigračních politik a problémů, které se v současné literatuře objevují na specifickém příkladu Nigérie jako tzv. rozvojové ekonomiky.

Výsledky: Proces získávání víz a bariéry vstupu studentů

Motivem pro studium v zahraničí je pro nigerijské studenty je frustrace ze studia na nigerijských univerzitách a následná stagnace ve vzdělání a kariéře. Problémy způsobuje podfinancování vzdělání, špatná infrastruktura a vybavenost univerzit, což vede k demoralizaci akademické obce. I přes snahy nigerijských univerzit spolu s různými průmyslovými svazy najít řešení, se situace nezlepšila a důsledkem je prodlužování studijních programů a tím zvýšená frustrace studentů. Výše jmenované problémy jsou klíčovými faktory vedoucími k migraci za studiem (IseOlorunkanmi et al., 2021).

Univerzitní systém, kdy špatné financování způsobuje odliv kvalifikovaných akademiků, není schopen pokrýt zvyšující se požadavky studentů a z toho důvodu vzdělání nedosahuje požadované úrovně. Situace ve vzdělávacím systému se projevuje i v zaměstnanosti absolventů nigerijských univerzit. Vysoká míra nezaměstnanosti vyvolává u mladých lidí strach, zda si po ukončení studií budou schopni najít zaměstnání, proto volí studium v zahraničí. Dle zjištění jsou držitelé zahraničních certifikátů upřednostňováni před držiteli těch domácích (Okunola & Ikuomola, 2009).

Při výběru destinace hrají roli pověst země a následně i instituce, mezinárodní uznání kvalifikace, nabízené programy a kvalita výuky. Stejně tak individuální preference a možnosti jedince, jako jsou dostupnost vybrané země z hlediska vízové politiky, finančních nároků či požadavku na přechozí vzdělání (Ezel & Arasli, 2021).

I přes xenofobní útoky na nigerijské studenty se jejich počet na jihoafrických univerzitách zvyšuje. Platí obecný názor, že tituly získané na těchto univerzitách mají větší váhu než z nigerijských univerzit a s tím spojený respekt. Nejčastějšími důvody pro studium v Jižní Africe jsou flexibilní vzdělávací systém, možnost budování sociálních kontaktů díky vysokému počtu zahraničních studentů, možnosti studia a financování či bezpečnost a ekonomická stabilita (Iwara et al., 2018).

Pokud si nigerijský student zvolí jako svoji cílovou destinaci Českou republiku, musí podstoupit vízový proces. Získání víza je důležitým krokem pro obyvatele z třetích zemí pro vstup do České republiky a je v gesci Ministerstva zahraničních věcí České republiky a je podáván přes Velvyslanectví v Abuji (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2023c, 2023b). Vízová povinnost se vztahuje i na vstup za účelem studia, studenti z těchto zemí musí podniknout stejné kroky a plnit další podmínky k získání víza pro vstup do České republiky.

Před podáním žádosti je důležité připravit a získat veškeré podklady, které jsou vyžadovány a včasné podání žádosti, jelikož vyřízení žádosti může trvat až 90 dní (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2023b) a mít připravený doklad o finančním zajištění pro osobní návštěvu Velvyslanectví v Abuji. Studenti často pochází z venkovských částí země a cestování do Abuji včetně ubytování je pro ně časově a finančně náročné (Caldwell & Hyams-Ssekasi, 2016; Akanle et al., 2013).

Hlavním krokem, který musí každý zájemce podstoupit je přijetí na zahraniční univerzitu. K tomu je mimo jiné potřeba předložit rodný list, což může být pro mnohé problematické, neboť v této části Afriky probíhá mnoho nezdokumentovaných porodů (Akanle et al., 2013). Jeho získání je však možné i v pozdějším věku za poplatek (Wangare, 2022). Dále certifikáty NECO a WAEC (National Examinations Council, 2022), což jsou doklady o dosaženém vzdělání. Tyto certifikáty je nejprve nutné ověřit na Federálním ministerstvu školství v Nigérii (Federal Ministry of Education, 2023) a dále superlegalizovat (Apostila Nigérie, 2023) v České republice.

Dalším krokem je podání žádosti o vízum za účelem studia v České republice, kdy je nutné si rezervovat termín na stránkách Ministerstva zahraničních věcí. Objednávky se spouští vždy 15. den v měsíci na měsíc následující od 8 hodin ráno a probíhají emailem. Počet přijímaných objednávek je pouze 10 měsíčně, což je vzhledem k velikosti země malý počet a ani splnění všech požadavků neznamena jistotu získání víza. (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2023b)

Na pohovor je nutné přinést následující podpůrné dokumenty přeložené do českého jazyka: kromě vyplněného formuláře se žádostí, 2 pasových fotografií a platného cestovního dokladu také doklad potvrzující dostatečné finanční krytí, tím se rozumí výpis z bankovního účtu žadatele, potvrzení o přijetí ke studiu, superlegalizovaný výpis z trestního rejstříku, potvrzení o zajištěném ubytování a cestovní pojištění (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2023b).

První bariérou po příletu do České republiky, které nově přichodí čelí je jazyk. Neznalost či minimální znalost českého jazyka komplikuje každodenní komunikaci a sociální a kulturní přizpůsobení se. S těmito problémy mohou pomoci technologie, avšak

překonání jazykové bariéry má klíčový dopad na zlepšení každodenního života přijíždějících studentů a možnosti sociální interakce (Elega & Özad, 2017).

Imigrační politika ČR: Liberální historie a postupné zvyšování kontroly

Studenti z Nigérie musí vynaložit mnoho prostředků, nejen finančních, ale i časových, a čelit mnoha výzám a překonat mnoho překážek před a při podávání žádosti o vízum, často s nejistým výsledkem. Vízová procedura je nejen časově a logisticky velmi náročná, jako je například zajištění, případné ověření veškerých potřebných dokumentů, zasílaných i ze zahraničí. Vízová problematika se zaměřením na Českou republiku je zatím neprobádané téma, ke kterému tudíž nebyly vydány žádné publikace. Díky narůstajícímu počtu nigerijských studentů se začíná jednat o aktuální a zajímavé téma, které nabízí mnoho podnětů k dalšímu zpracování. Motivace a zázemí nigerijských studentů pro vycestování, důvody, proč si zvolili Českou republiku pro budoucí studium, osobní zkušenosti s vízovým procesem včetně ekonomické stránky se nabízejí pro zkoumání přípravné fáze před odjezdem. Další zajímavé podněty vyvstávají ve fázi po příjezdu do České republiky, mezi nimi jsou orientace v prvních dnech po příjezdu, nápomocnost domovské univerzity a vytváření sociálních vazeb.

Po roce 1989 se imigrační politika v České republice formovala a bylo nutné stanovit nová pravidla. Imigrační politika České republiky byla v 90. letech velmi liberální. Vstup do země byl snadný a bezvízový režim s postsovětskými zeměmi stále platil. Cizinci museli každý rok žádat o nové povolení bez vyhlídek na trvalý pobyt. Imigrační i integrační politika se budovaly od nuly. První migrační zákon platný pro obě části české a slovenské federace byl přijat v roce 1992. V podstatě umožnil komukoli usadit se v zemi, aniž by omezoval jakoukoli jeho činnost, a žadatelé umožnil žádat o dlouhodobá i trvalá víza přímo v zemi. Migranti nemohli žádat o české občanství. Povolení k trvalému pobytu bylo uděleno za účelem sloučení rodiny, pokud rodinný příslušník pobýval trvale na území České a Slovenské Federativní Republiky (Stojarová, 2019). Rozšíření kategorií rodinných příslušníků o sourozence způsobilo v Austrálii v 80. letech zdvojnásobení žádostí zejména z třetích zemí, které následně vytvořili komunity. (Birrell, 1994)

Omezení imigračních pravidel vyvrcholilo cizineckým zákonem v roce 1999, kde hlavní změnou byla nemožnost žádat o trvalý pobyt na území ČR, a tak liberální přístup, kdy cizinec mohl žádat na území České republiky byla zrušena. To mělo za následek pokles počtu cizinců. Cizinci navíc museli žádat i o změnu účelu pobytu ze zahraničí. Cizinci žádající o vízum museli při dotazu na hranicích prokázat, že mají zdravotní pojištění a dostatek finančních prostředků na pobyt. Pro víza nad 90 dnů byl vyžadován výpis z rejstříku trestů. (Stojarová, 2019). Tyto podmínky zůstaly v platnosti do současnosti. (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2023b). Ke zpřísnování bezpečnostních opatření přistoupila v 60. letech i Velká Británie, kdy došlo k omezení práv studentů a dalších cizinců považovaných za nežádoucí. (Karcher, 2023). Nový zákon o azylu se také

více přikláněl k integraci – žadatelům o azyl byl umožněn přístup na trh práce, volný pohyb na území ČR, zajištění ubytování, stravy a kapesného. Novely cizineckého zákona z roku 2001 znamenaly zavedení některých menších liberalizačních aktů (délka přechodného pobytu se měla započítávat do doby potřebné k trvalému pobytu) a také posun k větší integraci. (Stojarová, 2019)

Vstup do EU znamenal mírnou liberalizaci a vyšší právní jistotu pro cizince díky přijetí nařízení EU. I přes narůstající počet imigrantů po vstupu do EU česká společnost nepovažuje imigraci za problém. Prvotní obavy z výrazného růstu nezaměstnanosti se nepotvrdily. Přestože míra nezaměstnanosti po vstupu do EU mírně vzrostla, její úroveň se držela pod průměrem EU a v dalších letech dokonce klesala. Cizinci v Čechách republiky představují významnou část pracovní síly (Kněžáčková, 2014). Azylový zákon z roku 2015 znamenal na jedné straně dosažení liberalizace z hlediska přístupu na trh práce pro žadatele o azyl, na druhé straně znamenal přísnější kontrolu ze strany MV kvůli jeho pozici absolutního arbitra. Cizinecký zákon z roku 2017 znamenal další omezení. (Stojarová, 2019).

Diskuse

Jak bylo naznačeno celý vízový proces sám o sobě je časově náročný a jakékoliv další zdržení může mít pro studenta následky. Například při chybě v podkladech jsou studenti odmítnuti a musí se dostavit v novém termínu, který mohou dostat až za dlouhou dobu. Následkem je pozdější příjezd do České republiky, což může způsobit problémy nejen při studiu, ale i například v ubytování. Ubytovací zařízení může před příjezdem požadovat nevratné zálohy a další poplatky spojené s držením rezervace. Oboje znamená další finanční zátěž ve fázi před příjezdem, a to je vzhledem k nejistému výsledku frustrující. Jak bylo zmíněno, řada dokumentů je nutná ověřit, některé i ve dvou krocích, případně zaslat z České republiky a poté zaplatit za vydání víza. Veškeré poplatky si student hradí sám, jen poplatek za vydání víza se téměř rovná průměrnému měsíčnímu platu. (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2023d; Statista, 2023). Doba vydání či ověření se u každého dokumentu liší a dobrá logistika a načasování je klíčové. Pokud dojde ke zdržení, ale vízum je studentovi schváleno, se student musí dostat do České republiky co nejdříve. Jak je obecně známé, letenky koupené na poslední chvíli jsou dražší, a znamená to další nemalý finanční výdaj. Z mojí zkušenosti v ubytování se nigerijští studenti málokdy dostanou do České republiky v původně plánovaném termínu.

I přestože si studenti zvolí program v angličtině, v každodenním životě je nutné komunikovat v češtině. V prvních dnech to může znamenat mnoho výzev. Pokud student cestuje na univerzitu veřejnou dopravou, už zde naráží na první překážky při domluvě a orientaci. V důsledku jazykové bariéry v některých ubytovacích zařízeních, může technologie být východiskem, která pomůže oběma stranám. Zároveň to může způsobit

pomalejší učení se jazyka a nekomfortní situace, kdy použití překladáčů není možné. Neznalost jazyka také omezuje možnosti zaměstnání či brigády. Avšak díky vysokému počtu zahraničních studentů a zvyšujícímu se počtu nigerijských studentů je možné pozorovat vytváření skupin, ve kterých se studenti navzájem podporují. Dle mé zkušenosti studenti, kteří jsou zde již delší dobu pomáhají nově přichozím s orientací.

Z výsledků vyplývá, že hlavním motivem nigerijských studentů pro studium v zahraničí je nekvalitní univerzitní vzdělání v Nigérii a tím menší šance na získání kvalitního zaměstnání po dokončení studia. Podfinancování způsobuje nedostatečné vybavení a infrastrukturu a tím i odliv akademiků. Aby se situace zlepšila, vláda by měla přehodnotit způsob financování vzdělání a investovat více financí do vzdělávacích institucí, o což se snaží akademická obec. Také by se mohla zaměřit na přilákání odborníků ze zahraničí, případně navázat více mezinárodní spolupráce, což by zvedlo prestiž místních univerzit.

Vysoká míra nezaměstnanosti a touha po dobře placeném zaměstnání dohromady hrají významnou roli v rozhodovacím procesu o studiu v zahraničí. To, že se jedná o silný motivátor dokazuje i fakt, že studenti musí prokázat vysokou míru odhodlání a odolnosti během vízového procesu. Další nespornou výhodou vycestování do jiné země je osobní růst a získání zkušeností, na druhou stranu tím dochází k rozdělení rodin. Vzhledem k náročnosti studia a cestovním výdajům jsou od rodin často odloučeni po dlouhou dobu, což neprospívá jejich psychické pohodě.

Závěr

Celkově lze konstatovat, že studium v zahraničí přináší studentům mnoho výhod a příležitostí pro osobní a profesní rozvoj. Získání akademických a profesních zkušeností v jiné zemi může výrazně zlepšit postavení absolventa na trhu práce, zejména díky ceněným zkušenostem ze zahraničí. Studium v cizí zemi umožňuje studentům poznávat novou kulturu, rozšiřovat jazykové dovednosti a prohlubovat profesní znalosti ve spolupráci s odborníky. Motivace k studiu v zahraničí je různorodá, ať už jde o hledání lepších kariérních příležitostí, zlepšení životních podmínek v ekonomicky vyspělejší zemi, nebo snahu získat mezinárodně uznávaný titul. Pozitivní dopady na kariérní příležitosti potvrzují i zahraniční studenti v Austrálii.

Na druhou stranu, vstup do zahraničí často čelí mnoha překážkám, zejména finančním omezením. Nedostatek finančních zdrojů může být zásadním faktorem bránícím studentům ve studiu v zahraničí. Přestože některé země, jako Jihoafrická republika, mají imigrační politiku zaměřenou na rychlý a jednoduchý proces vydání víz pro studenty, studenti stále čelí administrativním a osobnostním překážkám. V kontextu České republiky je zaznamenán rapidně rostoucí zájem zahraničních studentů, zejména i z Nigérie. Příliv studentů přináší výzvy spojené s imigrační politikou a vízovými procesy. Studie se také zaměřuje na bariéry, kterým čelí nigerijští studenti před odjezdem do

České republiky, včetně složitostí spojených s vízovým procesem, přičemž nedostatek finančních prostředků a administrativní obtíže jsou významnými aspekty této problematiky.

Historicky byla imigrační politika České republiky poměrně liberální, ale v průběhu času došlo k postupnému zpřísnování pravidel a kontroly. Vývoj politiky odráží globální trendy a snahu adaptovat se na aktuální potřeby, hrozby a výzvy. Celkově lze konstatovat, že studium v zahraničí přináší výzvy, ale také neocenitelné přínosy pro studenty, kteří mají možnost rozvíjet své dovednosti, poznávat nové kultury a přispívat k mezinárodnímu akademickému prostředí.

Tato oblast výzkumu je v České republice velice málo probádána. A je otázkou, zda je česká migrační politika strategicky připravena. V oblasti lidského kapitálu a migrační politiky jsou nutná klíčová témata pro budoucí výzkum a strategii státu v přilákání potenciálně velmi kvalifikované, znalostní, pracovní síly. Prvním z nich je analýza dopadů migrační politiky na českou ekonomiku, zahrnující zhodnocení ekonomických vlivů na hostitelskou zemi. Do takové analýzy patří studie o vlivu vzdělání na migrační toky a analýzu úspěšnosti programů podporujících odborný rozvoj migrantů pro jejich efektivnější začlenění do pracovního trhu. Dalším důležitým tématem je migrační politika a sociální integrace. Zde by výzkum zahrnoval posouzení úrovně sociální integrace migrantů v hostitelské zemi a identifikaci faktorů ovlivňujících sociální inkluzi mezi komunitami, tj. cíle a skutečnost migračních politik a jejich dopad na kvalitu života v hostitelské zemi, s důrazem na identifikaci faktorů, které přispívají k celkové spokojenosti migrantů a místních obyvatel.

Použitá literatura

Akanle, O., Yusuff, O. S., Adebayo, Q. O., & Adegboyega, K. (2013). African Scholarship and Visa Challenges for Nigerian Academics. *International Journal of Sociology*, 43(1), 79–95. <https://doi.org/10.2753/IJS0020-7659430106>

Apostila Nigérie / Apostila a superlegalizace. (2023). Apostila a superlegalizace | Legalizace - Apostila a superlegalizace. <https://www.superlegalizace-listin.cz/apostila-nigerie/>

Birrell, R. (1994). Immigration Control in Australia. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 534(1), 106–117. <https://doi.org/10.1177/0002716294534001009>

Caldwell, E. F., & Hyams-Ssekasi, D. (2016). Leaving Home: The Challenges of Black-African International Students Prior to Studying Overseas. *Journal of International Students*, 6(2), 588–613.

Česko. Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, č. 111/1998 Sb. (1998).

Český statistický úřad. (2023a). *4. Vzdělávání cizinců*. 4. Vzdělávání cizinců. <https://www.czso.cz/csu/czso/4-vzdelavani-cizincu-vf9j2aqt6o>

Český statistický úřad. (2023b). *Cizinci v ČR - 2022*. 4. Vzdělávání cizinců. <https://www.czso.cz/csu/czso/4-vzdelavani-cizincu-vf9j2aqt6o>

Dos Santos, L. M. (2021). Motivations and Career Decisions in Occupational Therapy Course: A Qualitative Inquiry of Asia-Pacific International Students in Australia. *Advances in medical education and practice*, 12, 825–834. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S288885>

Elega, A. A., & Özad, B. E. (2017). Technologies and Second Language: Nigerian Students' Adaptive Strategies to Cope With Language Barrier in Northern Cyprus. *Journal of International Students*, 7(3), Article 3. <https://doi.org/10.32674/jis.v7i3.205>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. Května 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (přepracované znění), EP, CONSIL, 132 OJ L (2016). <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj/ces>

Ezel, C., & Arasli, H. (2021). Movement From Emerging Economies to Small Island States: Motivations of Nigerian Educational Tourists in North Cyprus. *Island Studies Journal*, 16(1), 135–154. <https://doi.org/10.24043/isj.87>

Federal Ministry of Education. (2023). *Evaluation and Accreditation System*. <https://ess.education.gov.ng/>

Frank, L., & Procházka, J., & Stojar, R. (2018). International Migration and the Czech Republic: Assumptions and Reality, *VISION 2020: SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT AND APPLICATION OF INNOVATION MANAGEMENT*, 3817–3824

Ghundol, B., & Muthanna, A. (2022). Conflict and international education: Experiences of Yemeni international students. *COMPARE-A JOURNAL OF COMPARATIVE AND INTERNATIONAL EDUCATION*, 52(6), 933–948. <https://doi.org/10.1080/03057925.2020.1846119>

IseOlorunkanmi, J. O., Rotimi, M. E., Adebola, O. G., Lawal, A. I., Henry, N.-L. C., & Adebisi, T. (2021). Challenges in Nigeria's education sector and the migration of Nigerian postgraduate students to South African universities. *Cogent Social Sciences*, 7(1), 1890897. <https://doi.org/10.1080/23311886.2021.1890897>

Iwara, I. O., Iwara, V. O., & Kilonzo, B. M. (2018). The push for student migration in Africa in a globalized world: A case study of Nigerians studying at the University of Venda, South Africa. *African Renaissance*, 15(3), 111–123. <https://doi.org/10.10520/EJC-12b77f217e>

Karcher, K. (2023). A Threat to National Security? The Legal Dispute between ‘Red Rudi’ and the British Home Office, 1970–1971. *Contemporary European History*, 32(1), 114–130. <https://doi.org/10.1017/S0960777321000564>

Khanal, J., & Gaulee, U. (2019). Challenges of International Students from Pre-Departure to Post-Study: A Literature Review. *Journal of International Students*, 9(2), Article 2. <https://doi.org/10.32674/jis.v9i2.673>

[Kněžáčková, R.](#), & [Volejníková, J.](#), (2014). The labour market in the Czech Republic after accession to the European union, *8TH INTERNATIONAL DAYS OF STATISTICS ANDECONOMICS*, 687–697

Kosińska, A. M. (2021). The Role of the CJEU in the Strengthening of the Participation of Third-Country Nationals in the Academic Life in the EU – Analysis of the Ruling of the CJEU in Case M.A. v Consul of the Republic of Poland in N. *Studia Prawnicze KUL*, 4, Article 4. <https://doi.org/10.31743/sp.12894>

Lee, J. J., Paulidor, K., & Mpaga, Y. A. (2018). Sliding doors: Strategic ambiguity in study visas to South Africa. *Studies in Higher Education*, 43(11), 1979–1992. <https://doi.org/10.1080/03075079.2017.1296825>

Leiden University. (2023). *CWTS Leiden Ranking*. CWTS Leiden Ranking; Centre for Science and Technology Studies (CWTS). <http://www.leidenranking.com>

Lu, C.-H., Prescott, G. M., Slazak, E. M., Wasim, U. F., Rauf, M., Desai, K. J., Kuo, T.-Y., Cai, L., & Bednarczyk, E. M. (2023). Navigating obstacles: Perspectives of US pharmacy residency directors on non-US candidates for PGY-1 residencies: A survey-based research. *JOURNAL OF THE AMERICAN COLLEGE OF CLINICAL PHARMACY*. <https://doi.org/10.1002/jac5.1902>

Maffei-Faccioli, N., & Vella, E. (2021). Does immigration grow the pie? Asymmetric evidence from Germany. *European Economic Review*, 138, 103846. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2021.103846>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2023). *Brožura o českém vysokém školství—Czech Higher Education*. <https://www.dzs.cz/sites/default/files/2021-01/Czech%20Higher%20Education.pdf>

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. (2023a). *Státy s vízovou povinností / Ministerstvo zahraničních věcí České republiky*. https://mzv.gov.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejichz_obcane_podlehaji/index.html

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. (2023b). *Systém pro objednávání žadatelů k příjmu žádostí o víza*. https://mzv.gov.cz/abuja/cz/viza_a_konzularni_informace/vizove_informace_pro_cizince/system_pro_objednavani_zadatelu_k_prijmu/novy_system_pro_objednavani_zadatelu_k.html

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. (2023c). *O velvyslanectví*. [O velvyslanectví | Velvyslanectví České republiky v Abuji \(gov.cz\)](https://www.gov.cz/velvyslanectvi)

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. (2023d). *Vízové poplatky*. [Vízové poplatky | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky \(gov.cz\)](https://www.gov.cz/vizove-poplatky)

National Examinations Council. (2022). *About National Examinations Council*. <https://neco.gov.ng/about>

Statista. (2023). Nigeria: minimum wage 2018-2023. <https://www.statista.com/statistics/1119133/monthly-minimum-wage-in-nigeria/>

Okunola, R. A., & Ikuomola, A. D. (2009). Corporate Establishments' Preferences and the Quest for Overseas' Qualifications by Nigerian University Students. *Educational Research and Reviews*, 4(12), 626–633.

Prateek, & Karun, S. (2019). Predicting the Outcome of H-1B Visa Eligibility. In S. K. Bhatia, S. Tiwari, K. K. Mishra, & M. C. Trivedi (Ed.), *Advances in Computer Communication and Computational Sciences* (s. 355–364). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-13-6861-5_31

Quacquarelli Symonds Limited. (2023). *QS World University Rankings 2024*. Top Universities. <https://www.topuniversities.com/world-university-rankings>

Rothbard, M. N. (2006). *Power and Market: Government and the Economy* (4th vyd.). Ludwig von Mises Institute.

Stojarová, V. (2019). Migration Policies of the Czech and Slovak Republics Since 1989 – Restrictive, Liberal, Integrative or Circular? *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, (56E), 97–114. <https://doi.org/10.24193/tras.56e.6>

UNESCO Institute of Statistics. (2023). *Global Flow of Tertiary-Level Students*. <https://uis.unesco.org/en/uis-student-flow#slideoutmenu>

Wangare, J. (2022, říjen 20). *National Population Commission birth certificate obtaining guide*. Legit.Ng - Nigeria News. <https://www.legit.ng/ask-legit/guides/1151650-national-population-commission-birth-certificate-obtaining-guide/>

Zijlstra, J. (2020). Stepwise student migration: A trajectory analysis of Iranians moving from Turkey to Europe and North America. *GEOGRAPHICAL RESEARCH*, 58(4), 403–415. <https://doi.org/10.1111/1745-5871.12434>.

